

Taflan : Motiv ur lifvet

Wallensteen, Nanna,

82 A a 346/2

National Library
of Sweden

Taflan.

Motiv ur lifvet.

Personerna:

Alarik Winther, professor,
Effie, hans hustru,
John Sommar, målare.*En konstnärligt dekorerad målarcate-
lier hos professor Winther. Ett stafflie
med en större duk står öfverhöjdt. Ett
pianino i ena hörnet.*

1:sta scenen.

Alarik. John.

Alarik, (en 50 års man) sitter i en
hvilstol och läser i en bok.John, (en 25 års man) inkommer upp-
rörd och nervös från fonden.

Alarik (ser upp, lugnt, vänligt):

God morgon, John! Du kommer sent
till ditt arbete i dag.

John:

God morgon, mästare! Jag kommer
inte för att arbeta.

Alarik (leende):

Jaså, ämnar du ta dig en frimån-
dag i dag?

John:

Jag kommer för att säga farväl.

Alarik:

Farväl? Hvad menar du?

John:

Att jag måste bort — måste häri-
från — genast.

Alarik:

Nu? Nu? Då din stora tafla är så
nära färdig?

John:

Jag kommer aldrig att göra den
färdig.

Alarik:

Hvad är detta för vanvett, John?
Så nära målet — och så tänka på
flykt.

John:

Hur vet du, att jag är nära målet?
Du har väl inte sett taflan? Du har
ju lofvat mig att ej se den innan den
var färdig.

Alarik:

Jag har hållit mitt löfte. Jag har
aldrig lyft en fläk af den, oaktadt den
stått i min egen atelier vecka efter
vecka, oaktadt jag sett dig dag efter
dag arbeta på den. Men jag vet ge-
nom Effie, och hon har omdöme, att
den är ett mästerverk, som i ett slag
kommer att skänka dig både namn
och guld.

John:

Jag säljer aldrig den taflan — och
— jag gör den aldrig färdig.

Alarik:

Men hvarför? Hvarför? Du är skyl-
dig din gamle lärare ett ord till för-
klaring.

John:

Mästare! Käre mästare, förlåt mig,
men fordra ingen förklaring, ty jag
kan inte ljuga för dig och sanningen
kan jag inte säga dig.

Alarik:

Hvad har jag gjort att jag förver-
kat förtroendet hos min mest älskade
lärjunge? Hör du, min mest älskade
lärjunge?

John (upprörd):

O, tala inte så, tala inte så! Du
tvingar mig då att sjunka i stoffet
för dina fötter. Jag har intet att sä-
ga dig, vet bara, att jag sätter dig
högst af alla män jag mött — att min
aktning och beundran är gränslös —
men låt mig gå, låt mig gå!

Alarik:

Jag kan inte. Jag kan inte låta dig
kasta bort din framtid för en nyck —
en fantasi —

John:

Min Gud, det är ingen nyck, ingen
fantasi. Låt mig bara gå!

Alarik:

Vill du uppfylla en sista begäran af
mig — innan du går?

John:

Ja!

Alarik:

Lofvar du det vid din heder?

John:

Ja — om jag kan.

Alarik:

Låt då Effie sitta en gång till —
den sista? Nää? Du lofvar?

John (med ansträngning):

Är det nödvändigt — när taflan än-
då icke kan bli färdig med denna en-
da sittning?

Alarik (allvarligt):

Ja, det är nödvändigt. — Nää, John?
Afslår du min begäran?

John:

Nej, men det blir sista gången —
(drömmande) — sista gången!

2:dra scenen.

De förra. Effie.

*Effie (ung och förtjusande i hvit kläd-
ning med blommor vid barmen och i
skärpet — från höger):*God morgon, John! Ni har låtit mig
vänta länge i dag?

John (upprörd):

God morgon, Effie! Förlåt mig!

Alarik:

Ja, det är sent. Således intet skäl
att dröja längre. Jag har något att
uträtta. — Farväl så länge!

Effie (oroligt):

Stannar du inte derinne i ditt rum?

Alarik:

Nej, inte i dag. Farväl! (ut till ven-
ster).

3:dje scenen.

John. Effie.

Effie:

Så upprörd han såg ut. Och så ner-
vös också ni ser ut, John. Hvad har
händt?

John:

Intet. — Låt oss nu börja — om ni
behagar.

Effie:

Jag är färdig.

*(Går framför staffliet, kastar en lång
vit slöja omkring sitt hufvud, knäböjer
på mattan, sträcker upp sina händer,
sammanknäpper dem, ser ängsligt bed-
jande och ängestfull ut.)*

John (upprörd):

Effie, se inte så ängestfull ut!

Effie:

Men, min Gud, ni har ju bedt mig
göra det. Ni har ju uppmanat mig
att lägga en själs hela ängest i blic-
ken. Ni sade ju så här: "Effie, tänk
er in i saken. Min tafla vill jag kalla
Afskedet. Det är en ung, älskande
qvinna, som måste skiljas från den
man, hon sätter högre än sitt lif. Hon
darrar, hon skälver af sorg och fruk-
tan. Hon kastar sig ner för hans föt-
ter, hon omsluter honom med sina ar-
mar, hon ropar: O, gå inte! Gå inte!
Stanna! Stanna, min älskade!"

John (betäcker sitt ansigte):

Effie! Effie! Sluta upp! Sluta upp!

Effie:

Är ni missnöjd med mig, John? Har
jag gjort er något illa?

John:

O, hur kan ni fråga så? Ni — gjort
mig illa? Ni, en engel på jorden, som
aldrig trampat en mask, aldrig rubbat
ett strå?

Effie:

Arbeta nu, John! Arbeta!

John (målar):

Ja, jag skall arbeta. Jag måste ta'
vara på tiden. — Ty det är sista gån-
gen jag målar på denna duk. —

Effie (rusar upp):

Hvad? Hvad menar ni? — Blir taf-
lan färdig i dag då?

John:

Stilla Effie! Stilla! —

Effie (intar sin ställning igen):

Ja! Ja! Men säg mig — blir taflan
färdig i dag?

John:

Nej! Nej! —

Effie:

Nää — då så? Då är det väl inte
sista gången?

John:

Jo, det är sista gången!

Effie:

Hvarför? Hvarför?

John:

Fråga mig inte! Fråga mig inte!

Effie:

Jo, ni måste svara mig. Hvarför?
Hvarför?

John:

Derför — att — jag — måste —
bort —

Effie:

Ni — går — ?

John:

Ja, Effie — jag går — för att al-
drig återkomma.Effie (fäller ned händerna, böjer ned
hufvudet):För att aldrig — återkomma! — O,
min Gud!

John (beherskande sig):

Lyft upp hufvudet, Effie! Se upp-
åt! —Effie (ser upp på John; sträcker upp
händerna):Gå inte! Gå inte! Stanna! Stanna —
min — älskade! —

(Brister ut i krampaktig gråt).

John (kastar penseln, går upprörd
fram och åter):Jag måste — jag måste! O, Effie,
gråt inte! Ni inser, ni förstår — jag
måste. Min heder befäller mig att fly!
O, han är ju min far, min vän, min
välgörare. — Hans heder är min. —
Jag måste, måste, måste! —

Effie (böjer ner hufvudet):

Ja, gå då! Gå, då, John! Det är
bäst det. —

John (torkar sina ögon):

Ja! Ja! Bäst att så vi skiljas — —

Effie (drömmande):

Bäst — för — dig — och bäst —
för mig!

John:

Bäst — för — mig! —

(Arbetar ifrigt under tystnad).

4:de scenen.

De förra. Alarik.

Alarik:

Äh, ni arbetar ännu, mina barn?
Har du hunnit långt, John?

John:

Det är endast några detaljer på Ef-
fies drägt, som återstå. Jag tackar er,
Effie, för i dag — och för alltid!

Alarik (Effie stiger upp):

Kom då, Effie! Kom och sjung en
sång för mig medan John arbetar.

Effie (går till pianomot):

Hvad vill du jag skall sjunga, Ala-
rik?

Alarik:

Hvad du sjelf vill, min hvita maj-
ros!

Effie (sjunger):

*"När i qvällen, o, min älskling, so-
len sänkt sin krona ned, Och de ty-
sta skuggor vandra ljudlöst öfver äng
och hed. När blott vindens suck i
skogen stör den stilla nattens frid,
Älskar du mig än som fordom, som
uti vår barndomstid? Min du kunde
ju ej blifva, hjertat måste offra sig,
Derför bäst att så vi skildes, Bäst för
dig och bäst för mig"*

(Böjer hufvudet sorgset).

(John kastar draperiet öfver taflan).

John (nalkas, sjunger):

*"Tänk i qvällen, o, min älskling, ej
med bitterhet på mig, Fast jag gick
min väg i tysthet, lemnande så en-
sam dig. Min du kunde ju ej blifva,
hjertat måste offra sig, Derför bäst att
så vi skildes, Bäst för dig — och bäst
— för mig!"*Alarik (går upprörd fram och åter,
stannar framför John):John, visa mig din tafla! Jag öns-
kar se den nu — eller aldrig!

John:

Se då! Se här!

(Kastar tillbaka draperiet från taflan).

Alarik (nalkas):

Åh! — Åh! Den är — storartad —
men — men — (vacklar) Min Gud! —
Min Gud! — Åh, jag — jag — för-
står! O, Effie! Effie!Effie (skyndar till Alarik, slår sin
arm om hans lif):

Är du sjuk, käre vän? Hur är det?

Alarik (sjunker samman, lägger han-
den på hjertat):Ånej! Ånej! Det gjorde bara så
ondt här.

John:

Vill du jag skall föra dig in i ditt
rum?

Alarik:

Nej, nej! Jag måste se din tafla —
ensam. Lemna mig båda! Lemna mig
en stund!

(Effie och John gå ut åt höger).

5:te scenen.

Alarik:

Alarik (nalkas taflan, stirrar på den):

Min Gud! — Det är han, hans an-
sigte, hans ögon med glödande kär-
lek och förtviflan i! Och der är hon
— med ögonen fulla af ängest och
sorg och oändlig, oändlig kärlek. —

(Brister i gråt).

(Sjunker ner på en stol framför taf-
lan med ansigtet i händerna).Så har hon aldrig sett på mig! Al-
drig! Jag däre, som trodde mig kun-
na vinna barnets kärlek! — Jag däre,
som hoppades att våren skulle kunna
älska vintern? — Jag däre! — (Ser
upp på taflan). Det är honom hon äls-
kar och han henne. — Här står hela
deras unga kärlekssaga biktad inför
mig — så ren, så skär, så glödande.
Jag läser den tydligt, klarare än i
ord. —

(Stiger upp, går fram och åter).

Deras kärlek och deras sorg! Oänd-
lig kärlek och oändlig sorg. — Och
jag? — Hvad skall jag göra? — Jag
har blott en väg. Den ligger klar för
mig. Men, min Gud, min Gud, den
är så törnbestrodd. — — —

(Stannar framför taflan).

O, så unga, så unga och så vackra!
Och så förtviflade! Deras hjertan tyc-
kas vilja brista af sorg! Skulle jag
tillställa detta — ? Nej! Nej! O, min
Gud, min Gud! — (Ropar åt höger).

Effie! John! Effie! Kom! Kom!

6:te scenen.

Alarik. John. Effie.

(John och Effie komma dröjande och
sorgsna in från höger).

Alarik (mot dem öppna armar):

Barn! Barn! Mina älskade barn! Kom!
(John och Effie störta i Alariks famn).

Alarik:

Jag förstår allt! Jag vet allt! Taflan
har öppnat mina ögon. Jag älskar er
så högt, att intet offer är mig för
stort, då det gäller er lycka. Tagen
hvarandra och blifven lyckliga! Den
gamle träder tillbaka för den unge!
Effie, älskling — farväl! Du har varit
mitt lita sol, mina ögons ljus! Gud
signe dig!

Effie:

Alarik! Alarik! Du gode, ädle man.
Kan jag mottaga detta offer?

John:

Mästare! Mästare, hur kan du? Hur
kan du?

Alarik (med strömmande tårar):

"Kärleken öfvervinner allt. — — —
Kärleken söker icke sitt".(Skjuter dem i hvarandras armar och
går).

SLUT.

Nanna Wallensteen.

Faint, illegible text in the left column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the middle column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the left column of the lower section, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the middle column of the lower section, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text in the right column of the lower section, possibly bleed-through from the reverse side of the page.